

Miroslav Ambrožič:

(Nastavak.)

Sokolska vaspitna metodika

9. Svestranost.

Sokolsko vaspitanje mora biti svestrano, i to u dvostrukom pogledu: prvo mora biti vaspitanje kao takovo i telesno i moralno i duševno, a drugo mora biti i samo telesno vaspitanje svestrano; to znači: takovo, da ne goji samo nekoje vežbe i tako razvija telo jednostrano, već da se služi svim vežbama obuhvaćenim u sokolskom sustavu i da razvija telo svestrano.

Kao što smo već spomenuli, naše vaspitanje ne bi bilo ispravno i ne bi odgovaralo sokolskim načelima, kad bismo gojili samo telesne vežbe bez posebnog obzira na moralno oplemenjivanje i duševno napredovanje, kao što ne bi bilo ispravno, kad ne bismo, kao prvo i glavno sredstvo za postizanje većih moralnih snagâ, upotrebljavali baš telesne vežbe po našem sistemu, i kao što ne bi bilo ispravno, kad bismo iz sokolskih društava napravili nekakvo narodno učilište, gde bi mnogo učili a možda i mnogo naučili, ali bi kod toga zanemarivali moralno oplemenjivanje i telesno krepljenje. Ali ni onda ne bi bilo dobro, kad bismo jedno od trojg gajili na štetu drugoga. Tu ne smemo ništa zanemarivati a ni u čemu preteravati; gde preterujemo jedno, sigurno zanemarujemo drugo. Tražiti moramo, dakle, harmoniju, koja pospešuje opći uspeh.

Nastaje pitanje, kako da nademo merilo za tu harmoniju?

Da dodemo u tom pogledu na jasno, moramo si pre svega predočiti, što je bitno naše, dakle ono, po čemu se razlikujemo od drugih vaspitnih institucija. Temelj našeg vaspitanja čini telesno vaspitanje; od njeg polazimo i težimo za tim, da se već telesno vežbanje samo vrši tako, da se koristimo i u moralnom i intelektualnom pogledu, a ono, što je k tome još potrebno, dodajemo napravama, koje opsiže naša vaspitna metoda. Pažljivo oko vaspitača prosuduje kad je taj dodatak potreban u većoj ili manjoj meri, i što bolji ti je pedagoški osećaj, tim pre češ pogoditi pravu meru.

O svestranosti govorimo na drugom mestu prilikom rasprave o samom telesnom vežbanju. Naglasiti moramo svestranost, jer naše vežbanje ima zadaću, da se njime tela razvijaju lepo i čvrsto, a to je moguće tek onda, kad se razvijaju svestrano. Našim vežbanjem također nadoknađujemo i izravnavamo jednostrane napore različitih zvanja. U tom pogledu mora biti vežbanje individualno primereno, tako da je svota celodnevno napora pojedinca svestrana. Pored toga

¹ Među vaspitne institucije ne brojim niti samo zabavna, niti samo poučna društva i ustanove.

donosi načelo svestranosti još i tu korist, što pojedincu ne dopušta da na svoju štetu preterava u jednom smeru, koje nosi i za njegovu moralnost loše posledice. Ovakovo preteravanje, koje i suviše često opažamo u sportista, postane strastveno, i ne samo što štetno utiče na razvitak tela, nego čini vežbača još i neobuzdanim i samovoljnim. U sokolskom društvu, gde mora i između članova vladati potpuna harmonija, porušio bi i samo jedan takav pojedinac uzajamnost i disciplinu.

U pogledu načela svestranog vežbanja dužnost je prednjaka, da se drži vežbovnih rasporedâ, koji moraju biti sastavljeni prema ovom načelu, te da prema vlastitoj uvidavnosti pri vežbanju samom toliko u pogledu odelenja, koliko u pogledu pojedinca doda sve što je potrebno, da bude telesni napor kod svakog vežbovnog časa svestran, t. j. da u tom naporu svi mišići primereno i podjednako učestvuju. Imajući to u vidu, opet ponavljamo, da mora biti prednjak za svaki vežbovni čas upravo temeljito pripremljen.

10. Raznovrsnost.

Načelo raznovrsnosti odnosi se na telesno vežbanje. U tom se pogledu naš sustav telesnih vežbi odlikuje: i manje spretan prednjak može naći svu silu raznovrsnih vežbi. To pak je naročito potrebno kod našeg sokolskog vaspitanja.

I najboljom voljom i pored svih drugih odličnih svojstava, koje ima naša vaspitna metoda, ne bismo mogli izlaziti na kraj s nekolicinom vežaba, koje bismo ponavljali iz dana u dan. Opet i opet ponavljane iste vežbe, kao što ih imaju neki drugi sistemi i kojima ne možemo odricati fiziološki blagotvorni uticaj, ipak postanu dosadne; čoveku dojade. Ovakovim vežbama ne bismo mogli narod ni privući u vežbaonicu, niti ga tamo zadržati. Sistemi s malim izborom vežaba, koje se redovito ponavljaju, pogodni su za bolesnike, ali ne za organizaciju, koja polaže na svoje telesno vežbanje tako široke nacрте kao mi.

Od telesnih vežaba mi, naime, ne zahtevamo samo to, da nam nisu upravo dosadne i da baš ne ubijaju duha, već tražimo od njih, da nas duševno razvedre, da neprestano pobuđuju našu pozornost, da vežbe same po sebi stvaraju zanimanje, potiču na natecanje i da s njima također zadovoljavamo naš estetski osećaj. Ako sve to tražimo od svojih telesnih vežaba, naravno je da moraju vežbe biti raznovrsne. Što raznovrsnije jesu, tim bolje odgovaraju svojoj svrsi.

Prednjak, koji hoće u tom pogledu dobro da vrši svoju vaspitnu zadaću, mora imati tačan pregled svih vežaba, koje su mu na raspolaganju i mora imati takav dar iznalaženja, da vežbe prema načinu izvođenja i u sastavima tako menja, da su uvek nove i uvek zanimljive. To je moguće, ako predpostavimo sistematski pregled vežaba. Naš sistem tako je sastavljen, da može prednjak sve vežbe po strukama, razredima, granama, glavnim i potčinjenim vrstama lako zapamtiti; izvođenje elemenata pak je moguće na najrazličitije načine, koje dopušta veći deo vežaba. Već time je podana najveća raznovrsnost; vežbovni materijal može postati negograničen. K tomu dodajmo još više ili manje komplicirano sastav-

ljanje elemenata s različitim načinima i onda razabiremo da je vežbovni materijal neiscrpiv.

Sredstva dakle imamo; za ispravnu upotrebu tog sredstva potrebna je temeljita priprema za svaki vežbovni čas. To je pravilo, koje neprestano ponavljamo, jer je jedno od glavnih pravila sokolske vaspitne metodike.

11. Postepenost.

Važno pravilo za vaspitanje uopće, kao i za vežbanje telesnih vežaba napose, je postepenost. Pod tim pravilom razumemo ovo: Počinji uvek lakšim i jednostavnijim pa prelazi postepeno na teže i sastavljenije.

Ništa ne možeš u trenutku preobraziti, niti možeš nekoga naučiti bez računa o tome, koliko je učenik sposoban za primanje nauke. Svako preteravanje u tom pogledu pre škodi nego li koristi.

Predočimo si, da mora svako, ko hoće nešto da nauči ili nečemu da se privikne, pre svega to razumeti. Podaj dakle građu na razumljiv način. Ono što je jednostavno je pre razumljivo, nego ono što je komplicirano; komplicirano ili sastavljeno treba dakle pre svega raščlaniti, u članovima rastumačiti i naučiti, a zatim postepeno sastavljati, dok ne dodemo do celine. Tumačenje mora biti jasno i temeljito. Svako prazno govorenje stvar više zamotava, nego li razjašnjuje.

To vredi i za telesne vežbe obzirom na njihovu teškoću. Lakše i jednostavnije vežbe moramo pre učiti i naučiti, nego li dodemo do težih i sastavljenih. I što bolje ćeš umeti vežbu da raščlaniš i učiš u njenim pojedinim delovima, tim pre i tim temeljitije ćeš vežbu naučiti. Kod učenja vežaba je izgubljeno ono vreme, u kome od pojedinaca tražiš previše odjedanput; obratno, uspeh dolazi skoro i tako reći sam sobom — neopaženo —, ako se mnogo baviš detaljima i ove temeljito prođeš.

Rasčlanjenje vežaba pak mora biti smotreno, promišljeno, ako hoćemo da bude ispravno. Stoga ponavljamo: Pripremi se! — Više puta zahteva podrobno vežbanje i veliku strpljivost — budi ustrajan. Ali uza sve to ne budi nikada dosadan!

12. Uzdržavaj disciplinu na ispravan način.

To je teška stvar i u tom pogledu se greši nebrojeno puta. Samo jednim pogrešnim istupom u tom pravcu može prednjak da se za vazda onemogući.

Prednjak mora svaki zahtev i svaku zapovest tako izneti, kao da se razume sama po sebi te se i samo po sebi razume da se izvrši. Tim je već mnogo kazano, jer to je moguće jedino u slučaju ako zahtevaš bilo što samo radi stvari a ništa radi sebe. Zahtev i zapovest moraju biti stvarno osnovani.

Svako je došao u «Soko» radi sokolske stvari, a ne radi osoba. Radi te stvari su postavljeni i prednjaci. Sve mora da služi samo stvari;

svaka zloupotreba poverenoga mesta odmah se osvećuje. Tako vidimo primere, gde si prednjaci nešto uobražavaju na «vlast», koja im je data nad drugima. Sa zapovestima i naredenjima žure bez predomišljanja, a time prouzrokuju otpor u vežbača, i nedisciplina je stvarna; stvorili su je oni, koji bi je morali uzdržavati.

Stvarno osnovane zahteve uzdržavaj uvek do krajnosti. Ako si nešto zahtevao iz stvarnih razloga i ako te je k tomu silila i potreba, onda nema nikakvog razloga, da od svog zahteva odstupaš, da popuštaš. Izvršiti se mora. Ko se ne pokori, ne spada među nas, popuštanje značilo bi neozbiljno uvažavanje discipline, kojoj se moramo bezuslovno potčinjavati svi, koji smo Sokoli. Ti prednjače budi oprezan pre nego što god zahtevaš! Pre nego što god zahtevaš, promisli, da li će se tvoj zahtev izvršiti — ako vidiš unapred upornost ili takovo raspoloženje, da ćeš naići na otpor, rađe u tom trenutku ne zahtevaj te obračunaj s dotičnim bratom, kad budete sami, ili — ako je slučaj teži — ustupi stvar načelniku i prednjačkom zboru. Što manje ima u društvu oštirih istupa radi discipline, tim bolje je to za uzdržavanje discipline, ali opravdana strogost mora vladati, i ona može vladati, ako su prednjaci ozbiljni, uvidavni i uvek na svom mestu.

To znači drugim rečima još i to: Ako od drugih tražiš disciplinu, moraš biti discipliniran u prvom redu sam. Sam si discipliniran onda, kad tačno ispunjavaš sve svoje dužnosti, kad sam uvažavaš sve valjane društvene propise i kad sam ni na koji način ne pokazuješ upornosti ili opozicije. Zaključke prednjačkoga zbora moraš uvažavati, ma da si sam drugog mišljenja. Svoje mišljenje možeš udejsstvovati na sednicama prednjačkog zbora ali ne na taj način, da pred vežbačima kritikuješ odredbe zbora ili načelnika i da vežbačima pokazuješ svoje neraspoloženje prema odredbama. Prednjak mora u disciplini davati dobar primer, onda može disciplinu očekivati i od drugih.

Takoder je veoma važno, u kakvom tonu nešto zahtevaš. Ne misli nikada, da si uzvišen nad drugima, ako imaš pravo zapovedati. To pravo su ti dali oni, koji su spremni da te slušaju, to su tvoja braća i ti si njihov brat. Tako neka bude tvoj ton uvek bratski. U svesti ti mora biti uvek samo dužnost zapovedanja a nikad pravo zapovedanje.

Konačno je u pogledu uzdržavanja discipline mnogo zavisno o općem utisku, što ga ostavljaš svojim nastupom. Ali, nemoj se truditi da «imponiraš» smelošću ili afektiranošću, uzalud se trudiš. Samo ozbiljnost, bratska uljudnost i sigurnost u znanju pomažu tvom dobrom nastupu. I odlučan moraš biti, ali nikad razmetljiv i brbljav. Govori ono što razumeš i što ti dolazi od sreća. Lažljivost je ružna mana; naprotiv nije nikakva sramota, ako nešto ne znaš, što drugi znade. Jedino onda bi bila sramota, kad ne bi znao ono što ti dužnost nalaže da znaš, i u tom slučaju neće te vežbači tako uvažavati, kako bi te morali kao svog vaspitača. Radi toga ponavljamo iznova: Za svaki vežbovni čas mora se prednjak temeljito pripremiti.

Nastavitée se.

Sokolski domovi

Sokolstvo na slavenskom jugu je duge decenije trpilo radi neprijazne protuslovenske politike, koja je nastojala da omete i ometala je svaki veći razvoj sokolske misli. Ali ni jedno pa ni najoštrije sredstvo nije pomagalo toliko da nas potpuno uništi. Usprkos proganjanju i smetanju svakog intenzivnijeg delovanja još pre rata se naše Sokolstvo razvilo do te snage, da ga ni persekucije u početku rata, ni svetski rat sam nije mogao uništiti. Svima nam je još živo u pameti ono doba, kad su nam ministarstvo u Beču a zatim sve moguće školske vlasti zabranile gojenje naraštaja, kad su nam oduzeli školske vežbaonice, zabranili svečanu odoru, izlete i t. d. i t. d.

Danas svega toga nema. Naša društva danas ne zavise od dobre ili rdave volje kakvog bečkog ministra. Sami određujemo sebi stav. Redovi našeg članstva su se mnogostruko povećali, broj vežbača, vežbačica i svega naraštaja dostigao je znatan stupanj visine, imamo na raspoloženju vežbaonice u većoj meri nego pre ali manjka još mnogo a da bismo mogli reći da naša društva rade istinski uzorno sokolski.

Mi smo organizacija za telesno obrazovanje, čija je zadaća podizanje telesnih i moralnih snaga u jugoslavenskom narodu. Kao prvo i najvažnije sredstvo za postignuće toga cilja služi nam telesna vežba i to u tolikoj meri da nas dugogodišnje iskustvo uči, da jedino ona sokolska društva vrše u redu i istinski svoju dužnost, koja istinski i smišljeno goje u prvom redu telesnu vežbu.

Gde se ne razleže u društvu veseli smeh vežbača i oštra zapoved vođa, tamo u opšte nema pravog života, a u društvima gde se goji telesna vežba, stvara se uporedo i vaspitni odsek i orkestralni odsek i svi ti odseci uzgred uz vežbu vrše uspešno svoje delovanje. Bez telesne vežbe dakle nema života; društva kratko vreme životare a onda nastupa san duhom ubijenog.

Imamo mnogo društava i odseka, koja imaju najmljene prostorije ili vežbaju u školi a imaju toliko vežbača i raznih drugih odseka, da im iznajmljene prostorije postaju s dana na dan tešnje, tako da društvo mora da misli na svoj vlastiti krov ako neće da pod tuđim krovom kuburi radi pomanjkanja vazduha i prostora.

Na posletku naći ćemo širom naše domovine društva, koja u opšte nemaju nikakve vežbaonice ni najmljene ni školske. Kod njih je rad ograničen većinom na proleće, leto i deo jeseni, kad se može vežbati pod vedrim nebom. To je lepo reći ali teško izvršiti. Poznato nam je mnogo slučajeva, gde su društva bez vežbaonica bila samo na papiru ili za paradu.

Iz navedenih razloga odlučilo se mnogo društava na važan korak: zidanje vlastitog doma, što je na jedan mah preobrazilo svo dosadašnje delovanje.

Nekoliko društava bilo je toliko srećnih da su lako postavili kamen po kamen, ciglu po ciglu i sazidali svoj dom ali je mnogo takvih, kojima novčana sredstva nikako ne dozvoljavaju da odmah počnu sa

gradnjom svoga krova. Osnovali su naime svoje odseke i posebna odeljenja za nabiranje novaca i materijala za buduću gradnju.

Zidanje vlastitog doma je za svako društvo vrlo važan korak u njegovom životu. Ako ima na raspoloženju dovoljno sredstava za zidanje i kasnije održavanje stvar je u redu; ali teško društvu, koje nije finansijski dovoljno osigurano a zida svoj dom. Uzdržavanje stoji mnogo, amortizacija duga zahteva mnogo — svi prilozi članova nisu dosta za pokriće tih potreba. Pošto svako društvo, koje radi, treba mnogo novaca također za tekuće izdatke i te prema onom što smo pre rekli, ne može pokrivati iz članskih prispevaka, jasno je, da je prisiljeno da posegne za sredstvima i putevima, koji donose dobit, t. j. priređivati zabave i sela — na raboš telesne vežbe. Da vežba zbilja jako trpi od priređivanja prečestih zabava tako je jasno i toliko puta dokazano, da je suviše o tom govoriti. Svima tim prilikama treba da nastoji da izbegne svako društvo, koje zida s tim, da postavi pametno i oprezno svoj vlastiti dom.

U sledećim retcima hoću da dam nekoliko misli glede mesta, vremena i načina gradnje i t. d. Pre nego što predemo na pojedinosti treba da utvrdimo ovo:

Zapravilan razvoj treba svako sokolsko društvo letno vežbalište na polju, osim toga dobro uredenu na osnovi higijenskih načela gradenu vežbaonicu, opremljenu sa svim potrebnim spravama za vežbu.

Po veličini delimo sokolska društva u velika, srednja i mala društva. Srednja i mala društva nalazimo po manjim mestima, a velika su u većim mestima. Možemo reći, da se ubrajaju u mala društva ona koja imaju do 100 članova, do 300 članova srednja, iznad 300 su velika društva. Osim Ljubljane, Zagreba i Beograda ima još društava sa preko 1000 članova i članica.

Isto je tako sa sokolskim domovima. Manje društvo sa najviše 20 vežbača je manje organizacijski razvijeno nego društvo sa 60 do 80 vežbača ili i preko 100. Veća društva goje sve vrste naraštaja — toga u malim društvima nema svuda i ako bi moralo biti. Kako je broj vežbača prvi i glavni argumenat za veličinu vežbaonice, koju hoćemo da pravimo — delimo i domove na male, srednje i velike.

Najjednostavniji oblik manjeg sokolskog doma sastoji se iz 1.) vežbaonice, 2.) odborske sobe, 3.) oblačionice (svlačionice) za vežbače i 4.) zahoda. Svi odseci su upućeni na odborsku sobu ili na svlačionicu; nemaju svojih soba. U manjem društvu je to moguće i neće nikad ometati rad društva. — Vežbaonice, koje su samo provizorij za kasniji pravi sokolski dom, grade se obično na gore spomenuti način. Veća društva a delom i srednja teško će se zadovoljiti s najprostijim sokolskim zgradama, jer imaju osim vežbača, više raznih odseka, jači prednjački zbor i t. d. Iz toga razloga je vremenom nastao tip srednjeg sokolskog doma, koji se sastoji iz 1.) vežbaonice, 2.) svlačionice za članove i članice, 3.) prednjačke sobe, 4.) odborske sobe, 5.) iz najmanje jednog prostora za razne odseke, 6.) iz čitaonice i knjižnice, 7.) iz prostorije za kupanje članova, 8.) iz uzgrednih

prostorija (zahodi i t. d.). Osim toga nalazimo tu i tamo još i stan za načelnika, sobu za skupštine i spremište za sprave.

Velika društva u našim glavnim mestima, koja broje preko 1000 članova, stotine naraštaja, mnogo odseka, trebaju još veću zgradu, da sklone pod krov sve svoje institucije.

Radi velikog broja vežbača primorana su da vežbaju u većim odele-njima i pri stalno rastućem broju članstva izbije pitanje gradnje dviju vežbaonica da bi se vežbanje moglo nesmetano vršiti. Tako veliki sokolski dom sastoji se iz vrlo mnogo prostorija — navešćemo samo najvažnije: 1.) jedna ili dve vežbaonice velikih razmera, 2.) svlačionica za članove, 3.) svlačionica za članice, 4.) soba za muški prednjački zbor, 5.) soba za ženski prednjački zbor, 6.) spremište za sprave, 7.) kupaona za muške, 8.) kupaona za ženske, 9.) pisarna društvenog tajništva, 10.) odborska soba, 11.) dvorana za skupštine, 12.) 3 do 4 sobe za razne odseke, 13.) čitaonica i knjižnica, 14.) stan načelnika, 15.) stan pazikuće, 16.) uzgredne prostorije (zahodi, po-drumi, kuhinje i t. d.).

U ovom članku nećemo promatrati potanko opisanog velikog doma, jer njegovo ustrojstvo odgovara samo potrebama vrlo velikih društava, nego ćemo se zabaviti u prvom redu s manjim i srednjim sokolskim zgradama, imajući na umu naše specijalne prilike na se-lima, jer će se u nekoliko godina graditi više sokolskih vežbaonica.

Pri tom razmatranju ne smemo prevideti još jedan fakat. U mestima gde ima sokolsko društvo, postoje često i druga napredna kulturna društva, koja su obično bez krova ili životare kao gosti u kakvoj manjoj sobici jer nemaju prostora za svoj razvoj. Mnogo puta su za-pravo članovi tih društava baš Sokoli pa treba uvažiti da se i tim društvima dadu eventualno prostorije u projektovanoj sokolskoj zgradi. Ta stvar doduše zavisi potpuno od lokalnih prilika ali mo-žemo utvrditi da Sokolstvo treba po mogućnosti da bezobvezno i druga narodno-kulturna društva prima pod svoj krov. Dalje čujemo iz svih krajeva naše domovine tužbe da manjkaju po provinciji dvorane za pozorište i sl. — Istina sokolska dvorana treba u prvom redu da služi telesnoj vežbi, ali ko pozna naše prilike po manjim mestima neće doći do bitnih promena u tom pogledu. Zato ćemo se s obzirom na praktičnu izvedbu sokolskih domova obazirati i na postojeće opšte kulturne prilike.

Pre nego što pristupimo opisu predradnji, gradnje i t. d. možemo utvrditi da za naša društva dolaze obično u obzir domovi dviju vrsta, koji odgovaraju snazi i razvoju naših sokolskih društava u pogledu vežbanja telesnog i u prosvetnom pogledu.

Rad pri gradnji sokolskih gradnji delimo ovako:

- 1.) Predradnje: a) određenje prostora, koji odgovara veličini gradnje;
b) proračun s obzirom na snagu društva;
c) priprava novčanih sredstava;
ć) izrada potrebnih nacрта.
- 2.) Kupovanje prostora, prepis na društveno ime.
- 3.) Sastav tačnih nacрта — podroban naert.
- 4.) Predavanje raznih radova putem konkursa.

- 5.) Priprava građevnih potreba.
- 6.) Građevno i novčano gospodarstvo, razne oficijalne dužnosti.
- 7.) Oprema gradnje, naročito prostorija sa spravama, pokućstvom i t. d.
- 8.) Po dovršenoj gradnji uredenje svih pitanja, zaključni obračun.
- 9.) Izručenje građevine njenoj svrsi.

Posle ovog pregleda razmotrićemo celo pitanje naših gradnji i u opštem odrediti nekoliko smernica, koje treba da vrede radi opšteg ravnanja.

Nastavitće se.

PREGLAD

Iz delovanja češkoslovaškoga Sokolstva.

Češkoslovaški Narodni Svet je naznanil ČOS. ustanovitev odbora za narodnostno razstavo. Zaradi tega se je ustvaril pri predsedstvu ČOS. razstavni odsek, da pripravi notranje delo. V odsek so bili pozvani člani muzejskega in manjšinskega odseka; za predsednika pa je bil imenovan br. R. V. Novák, urednik «Sokolských Besed», lista naraščaja ČOS.

Isti brat je tudi predsednik komisije za prireditev razstave sokolskega naraščaja na «Vseobrtniški razstavi», ki se bo vršila letos v Pragi. Obe komisiji živahno delujeta, da izpolnita dano nalogo.

Češkoslovaški Rdeči Križ je zaprosil predsedstvo ČOS. ob priliki svoje proslave petletnega delovanja za moralno podporo, kar je izvršil celokupen sokolski tisk. Zenam se je pa poverilo zbiranje novega članstva in propaganda o važnosti Češkoslovaškega Rdečega križa. Da se delo pravilno izvrši, se je v svrhu organizacije istega izvolila komisija, ki ji načeluje sestra Olga Fučíkova.

Odbor za stradajoče Čehoslovake v tujini, ki je v njem zastopano tudi Sokolstvo, je nabral do sedaj 700.000 Kč. V Pragi se je n. pr. nabralo v enem nedeljskem dopoldnevu ob živem sodelovanju Sokolstva 18.000 Kč. Poleg tega pa so poslale župe-pokroviteljice velike darove v denarju in jestvinah naravnost sokolskim društvom izven mej republike. — Beda naših rojakov je našla polno razumevanje pri bratih in sestrah. Navajam en primer: Brat Liška, starosta majhnega društva v Uněticah, ni rekel nikomur ničesar, ko je doznal za bedo naših ljudi v Porurju, temveč se je odpeljal v Möhrs ter pripeljal s seboj dvoje dece iz tamkajšnjega sokolskega društva in skrbi sedaj zanje.

Druga šola o Tyršu se bo vršila jeseni v Tyrševem domu. Predavala bo Renata Tyrševa: O potovanjih dr. Tyrša; dalje pa bodo govorili: dr. Rus: Idejna stremeljenja češkoslovaška in huzitska v Tyrševih spisih; docent dr. Tyrdy: Verski problem v Tyrševem delu; dr. Chalupný: Kako je vzniknil spis: «Naša naloga, smer in cilj»; V. Štěpánek: Razlika današnje organizacije od prvotne; dr. Chalupný: Tyrš in Purkyně; dr. Rus: Tyrševa etika. — Imena predavateljev jamčijo za višino predavanj, ki vzbujajo že sedaj pozornost sokolskih činiteljev.

V dne 14. do 27. aprila se pripravlja dopolnilna (nadaljevalna) šola za prednjačice v sokolskem domu društva Praga III. Ta šola je določena samo za one prednjačice, ki so z uspehom obiskovale štiritedenske šole ČOS., da si poglobijo svoje znanje s posebnim ozirom na vodstvo mladine in na samostojno vodstvo večjih skupin. Zato izkazuje učni načrt mnogo učnega časa za seminaro delo.

Presedstvo ČOS. je razglasilo «poslovník častnega razsodišča ČOS.» in poslovník «Kukaňovega sklada», ki je določen samo vzgoji in povzdigi sokolskega naraščaja in dece obeh spolov v narodno

ogroženih krajih, v kolikor zasluži priznanja in podpore, in sicer deloma za vztrajno udeleževanje pri telovadbi in pri naraščanju in deci pristopnih društvenih podjetjih, deloma pa za narodno vztrajnost, odpornost in delovanje naraščajskih staršev ali varuhov.

Za ustanovitev tega sklada si je stekel zasluže manjšinski odsek ČOS. in pred vsemi vodja sokolskega manjšinskega dela br. Václav Kukaň, ki se sklad radi tega po njem imenuje.

Organizačni odsek občnega zbora ČOS. je izdelal predlog za izpremembo pravil. Glavna izprememba bo predlagana glede načina volitve v predsedstvo ČOS. Volilo naj bi se predsedstvo tako, da bi se vsako leto obnovila tretjina njegovih članov. Kot predpogoj volilnosti za člana predsedstva ČOS. se bo zahtevalo po predlogu pet- ali triletno delovanje v župi in najmanj dve leti redne in pravilne telovadbe. Druga zahteva bi se izpregledala le tedaj, če je bil prizadeti znanstveno posebno delaven. — Komisija hoče na ta način preprečiti prenaplo prerušenje rednega delovanja predsedstva in ima popolnoma prav, da le tisti, ki je predelal telovadnico in deloval tudi v župi, lahko postane koristen član centrale.

Sokolstvo kot celota posveča vso svojo pozornost proslavi Žižkovega spomina, ki jo bo izvršilo na dva načina: 9. junija se bo slavil spomin na Žižkovem hribu v Pragi ob priliki zleta Sredočeške župe in 30. junija v Žižkovem rojstnem kraju, v Trocnovu, in v Čeških Budjevicah pri pokrajinskem zletu južnočeškega Sokolstva.

Vedno bolj in bolj se kažejo mogočni obrisi sokolskih slavnosti v Čeških Budjevicah in Trocnovu. Sedem južnočeških žup in tudi Praga se pridno pripravljajo na zlet. Zagotovljeno je sodelovanje vojaške divizije češkoslovaške. Udeležbo so obljubili med drugimi br. Udržal, minister narodne obrambe general Mittelhauser, šef generalnega štaba, pesnik Machar, generalni inspektor češkoslovaške armade, starosta praškega mesta dr. Baxa. Pozvan je tudi predsednik republike in se lahko računa z njegovo udeležbo.

Slavnostne govore bodo govorili starosta ČOS. dr. Scheiner, njegov namestnik br. Fr. Mašek, minister Udržal, župan Prage dr. Baxa in dr.

Stavbeni odsek z vso marljivostjo nadaljuje dela na telovadišču. Most na Sokolski otok bo že v nekaj dneh gotov. Na zletu bo nastopila tudi vrsta ČOS., ki bo tekmovala na letošnji olimpijadi v Parizu.

Darovi za Tyršev dom so vedno številnejši. Požrtvovalnost posameznikov in društev je zelo velika. Tako je n. pr. darovalo malo društvo Hostivica, ki je samo zelo zadolženo na svojem domu, znesek 1000 Kč., Sokol v Uřhorodu v Podkarpatski Rusiji je posodil vse svoje premoženje v znesku 50.000 Kč.

Od mnogih strani se pojavljajo že klici po vse-sokolskem zletu. Vršil se bo najbrž leta 1926. v Pragi. Vendar je odločitev za enkrat težka — manjka Letne, manjka pravega telovadišča. V Pragi pa ni nikjer drugje pripravnega, pristopnega in tudi tako ravnega prostora, da bi se lahko vršila na njem tako ogromna prireditve kot je vse-sokolski zlet. Preden bo padla odločitev, se mora rešiti vprašanje prostora. — V poštev prihajajo edino «Strahovské lomy» za Petřinom — ako bi ne bilo to zemljišče preveč neravno in ako bi imelo komunikacije. Vendar pa se na srečo sedaj zanima vlada za to vprašanje, ker namerava tam zgraditi velikanski stadijon za Veliko Prago.

Pravkar je odločila anketa ministrstva za zdravje in telesno vzgojo, da bi bil ta prostor primeren. — Zadostovalo bi, da nam država poravnava zemljišče — za zletišče se bomo pobrigali — kot do sedaj vedno — iz lastnih sil in sredstev.

Antonín Benda — Praga.

Zimska olimpijada v Chamonixu.

Ob priliki VIII. olimpijade, ki se vrši letos od začetka maja do konca julija v Parizu, so se vršile zimskosportne igre v Chamonixu pod Mont Blancom v dneh 25. januarja do 5. februarja. Tekme za svetovno prvenstvo v raznih panogah zimskih sportov se vrše vsako leto, toda ločeno po času in kraju. Bilo je topot prvič, da so se koncentrirala prvenstva v enem kraju in tako je dobila prireditelj, ki je prav za prav le del VIII. olimpijade, specielen naslov zimske olimpijade. Prihodnje leto se bodo vršile te tekme zopet ločeno — smuške tekme v Helsingforsu na Finskem — in druga zimska olimpijada se bo vršila najbrž šele leta 1928. ob priliki IX. olimpijade.

Organizacija tekem je bila v rokah francoskega olimpijskega odbora (C. O. F.), podrobna organizacija in vodstvo tekem pa je bilo v rokah francoskega zimskosportnega saveza (F. F. S. H.) in francoskega alpinskega kluba (C. A. F.).

Priglašeni je bilo za zimskosportne igre 18 držav, in sicer: Avstrija, Belgija, Čehoslovaška, Estonska, Finska, Francija, Italija, Jugoslavija, Kanada, Letška, Luxemburška, Norveška, Ogrska, Poljska, Švedska, Švica, Velika Britanija in Združene države. Discipline, v katerih so se merili omenjeni narodi, so bile: drsanje, smučanje, curling, hokej ter bobsleigh.

Klasifikacija narodov se vrši po točkah, in sicer dobi nacija, katere zastopnik je dosegel prvo mesto v kaki tekmi, 10 točk; drugo mesto se klasi ficira s 5 točkami, tretje s 4, četrto s 3, peto z 2 točkama in šesto z 1 točko. Če dosežeta dve naciji pri kakem tekmovanju isti čas, se točke dele na polovico.

Preidemo sedaj k posameznim tekmam. Olimpijada se je otvorila z drsalnimi tekmami. Te tekme so se delile v sedem disciplin, in sicer so bila: hitrostna tekmovanja na 500 m, 1500 m, 5000 m in 10.000 m ter tekmovanja v umetnem drsanju za dame, gospode in za pare. V hitrostnih tekmah se je pričakovalo zmage zastopnikov Skandinavije in Finske. Te države so poslale svoje najboljše tekmovalce, oba svetovna prvaka Thunberga (Fince) in Ströma (Norvežan), Skutnabba, Larsena in Paulsena. Združene države so poslale na te tekme šest izbornih treniranih tekmovalcev, ki pa so se ob silni premoči Fincev in Norvežanov kar izgubili. Vsekakor pa je presenetila zmaga Amerikanca Jewtrawa-a (izg. džutrô) na 500 m. Tekmovalna proga je merila približno 400 m, t. j. dve ravni stranici po 120 m in dva široka zavoja po približno 80 m. Za 5000 m je bilo torej treba preteči 12 krogov plus 200 m. Tekmovalo se je v dvojicah; po dva in dva tekmovalca sta bila izžrebana in njih čas je bil definitiven; ni bilo torej nikakih finalov. Vsak tekmovalac je imel svojo progo široko 3 m in pri tekmovanjih od 1500 m dalje sta se tekmovalca pri vsakem krogu menjavala v zunanji in notranji progi. Posamezni rezultati so: **500 m**: 1. Jewtraw (U. S. A.) 44 sek.; 2. Olsen (Norveška) 44 $\frac{1}{5}$ sek.; 3. Larsen (Norveška) 44 $\frac{1}{5}$ sek. **1500 m**: 1. Thunberg (Finska) 2 min. 20 $\frac{1}{5}$ sek.; 2. Larsen (Norveška) 2 min. 22 sek.; 3. Mön (Norveška) 2 min. 25 $\frac{3}{5}$ sek. **5000 m**: 1. Thunberg (Finska) 8 min. 39 sek.; 2. Skutnabb (Finska) 8 min. 48 sek.; 3. Larsen (Norveška) 8 min. 49 sek. **10.000 m**: 1. Skutnabb (Finska) 18 min. 4 $\frac{1}{5}$ sek.; 2. Thunberg (Finska) 18 min. 7 $\frac{1}{5}$ sek.; 3. Larsen (Norveška)

Pri umetnem drsanju se je bil boj med Švedi in Avstrijci, ki so ga pa Dunajčani izvojevali v svoj prid. V damskem umetnem drsanju si je z lahkoto priborila prvo mesto ga. Herma Plank-Szabo (Avstrija), sedaj že tretje leto svetovna šampionka v tej disciplini. Tudi v umetnem drsanju v parih je zmagal par gdč. Engelmann-g. Berger (Avstrija) pred Fincema g. in ga. Jakobson. V umetnem drsanju gospodov pa je bil Dunajčan Böckl potisnjen na drugo mesto. Prvo mesto je zasedel Šved Grafstrom.

Smuške tekme so se delile v pet disciplin, in sicer: tekma na vztrajnost na 50 km, tekma na 18 km, tekma v skokih, vojaška tekma na 30 km ter kombinirana tekma, pri kateri so se klasificirali po točkah uspehi tekmovalca na 18 km in pri skokih. Tekmovali so torej n. pr. pri tekmi na 18 km tekmovalci, ki so s to tekmo že bili končno klasificirani, in pa taki, ki se imajo (čez 2 dni) še poskusiti v skokih. Pri smuških tekmah se je splošno računalo z zmago Norvežanov, ki so jih zastopali po holmenkolskih tekmah znani Thorleif Hang, Grötumsbraaten, Thullin Thams i. dr. Vse smuške tekme so se vršile v chamonix-ški dolini, ki je bila prav prikladna za te tekme. Proga na 50 km je bila lepo speljana, višinska diferenca je znašala približno 850 m; start in cilj vedno na istem mestu v stadionu. Tekmovalna proga je bila po potrebi vsakih 10 do 40 m zaznamovana z rdečimi zastavicami, kjer pa je bila proga nekoliko nevarna, n. pr. pri strmih spustih, jarkih itd., so opozarjale tekmovalca rumene zastavice na nevarno mesto. Norvežani so poslali na to tekmo 4 tekmovalce, ki so zasedli prva 4 mesta v sijajnem času. Peti je bil Šved, toda 16 minut (!) za četrtim Norvežanom. Oba favorita, Finca Niku in Collin, ki sta leta 1922. zmagala v Holmenkolu, sta med tekmo odstopila. Tudi pri tekmi na 18 km so si severni narodi priborili vsa prva mesta, in sicer kar vseh prvih deset. Kako oster in trd je bil boj za prva mesta med Norvežani, Finci in Švede pri tej tekmi, je razvidno že iz tega, da je med prvim in desetim razlike le pet in pol minute! — Tudi pri smuških skokih so se odlikovali Norvežani, toda tu so se jim nevarno približali Amerikanci, ki jih skakanje kot nekaj nevarnega in «amerikanskega» seveda zelo vleče. V splošnem so se dosegli pri treningu daljši skoki (do 58 m), kot pri tekmi sami, ko vsak pazi, da ne pade in da si z lepim stilom pribori čim več točk. — Disciplina, ki je pri nas še ne poznamo, so bile vojaške tekme na 30 km. Vsaka država je lahko postavila po eno patroljo, sestoječo iz enega častnika in treh vojakov regularne vojske. Vsi tekmujejo v polni vojni opremi. Na 17 km je bilo za vsako patroljo posebej prirejeno strelišče, kjer je vsaka patrolja oddala 18 strelcev (3 × 6) na 18 figur, oddaljenih približno 100 m, predstavljajoče vojake v snegu ležeče. Za vsak pogodeni strel se je oni patrolji odštelo 30 sekund od časa, ki ga je dosegla na progi 30 km. Tako je bil uradni čas pri Švicarjih za 3 minute boljši od faktičnega, ker so napravili šest pogodkov. Na cilj je morala priti vsa patrolja strnjena. Javilo se je 6 patrolj, od katerih so le 4 prišle na cilj; Italijani in Poljaki so zlomili smuči in odstopili. Rezultati v teh tekmah so naslednji: **50 km**: 1. Thorleif Hang 3 ure 44 min., 32 sek.; 2. Stromstad 3 ure, 46 min., 23 sek.; 3. Grötumsbraaten 3 ure, 47 min., 46 sek.; 4. Maardalen 3 ure, 49 min., 48 sek. **18 km**: 1. Thorleif Hang (Norveška) 1 uro, 14 min. 31⁴/₁₀ sek.; 2. Grötumsbraaten (Norveška) 1 uro, 15 min., 51 sek.; 3. Niku (Finska) 1 uro, 16 min., 26 sek.; 4. Maardalen (Norveška) 1 uro, 16 min., 56 sek. **Skoki**: 1. Thullin Thams (Norveška) 49 m, 49 m; 2. Bonna (Norveška) 47-50 m, 49 m; 3. Haugen (USA.) 49 m, 49-50 m; 4. Landwick (Norveška) 42 m, 44-50 m. **Kombinirana tekma** (18 km + skok): 1. Hang 2. Stromstad, 3. Grötumsbraaten, 4. Ökern, vsi iz Norveške. **Vojaške tekme**: 1. Švica v ofic. času 3 ure, 57 min., 6 sek.; 2. Finska 3 ure, 59 min., 40 sek.; 3. Francija 4 ure, 18 min., 23 sek.; 4. Čehoslovaška 4 ure, 19 min., 54 sek.

Pri nas popolnoma neznana igra na ledu je curling. V splošnem je curling podoben našemu «balinanju». Igrajo moštva: po štirje gospodje od ene nacije. Zmagali so Angleži; na drugem mestu so Švede in na tretjem Francozi.

Hockey na ledu je privabil vedno največ gledalcev. Igra je slična nogometu, le da so igralci — po šest na vsaki strani — na drsalkah in opremljeni s specielnimi tolkači za hockey. Igralna doba sestoji iz treh razdobji po 20 minut. Mojstri v hockeyu so brezdvomno Kanadci, kar se že vidi iz rezultatov, ki so jih dosegli proti evropskim moštvom. Za njimi pridejo Ameri-

kanci, ki so pa prvim podlegli s 6 : 1. To je bil edini gol, ki so ga dobili Kanadci. Sami so jih zabili nad 100! — Nekaj rezultatov: Kanada : Švica 33 : 0; Kanada : Čehoslovaška 30 : 0; Švedska : Švica 9 : 0; Amerika : Belgija 19 : 0; Kanada : Švedska 22 : 0; Anglija : Francija 15 : 2; končna klasifikacija: 1. Kanada; 2. Amerika; 3. Anglija; 4. Švedska; 5. Francoska; 6. Čehoslovaška; Anglija : Švedska 4 : 3; Švedska : Čehoslovaška 9 : 2.

Bobsleigh tekme so se vršile na 1500 m dolgi progi. Proga je imela nad 20 zavojev, torej je zahtevala mnogo spretnosti od krmarja in smelosti od vsega moštva. Ze pri treningu se je videlo, da so specialisti na tem polju Švicarji. Ta disciplina je ena najnevarnejših in res ni poteklo dneva, da bi se ne pripetila kaka nesreča, da bi se n. pr. ne prevrnil bob, pri čemer se navadno brez zloma roke ali noge ni izteklo. Pri tekmovanju je bilo progo treba prevoziti štirikrat. Na prvem mestu je Švica s časom 5 min., 48^s/₁₀ sek. (za vse 4 vožnje!). — Prvo vožnjo so vozili v času 1 min., 24^s/₅ sek., kar znači nad 60 km na uro ali približno 18 m na sekundo! — Drugi so Angleži (5 min. 45^s/₁₀ sek.); tretji Belgijci (6 min. 2 sek.).

Končna klasifikacija po točkah (kot gori omenjeno) je prinesla Norvežanom visoko zmago, ki so jo seveda dosegli s svojimi izbornimi smučarji, kajti po drsalnih tekmah so bili še Finci na prvem mestu. Klasifikacija je naslednja: 1. Norveška 134 in pol; 2. Finska 76 in pol; 3. Angleška 30; 4. Amerika 29; 5. Švedska 26; 6. Avstrija 25; 7. Švica 24; 8. Francija 16 in pol; 9. Kanada 11; 10. Čehoslovaška 8 in pol; 11. Belgija 2; 12. Italija 1 točka. Druge države niso dosegle nobenega mesta.

Jugoslavija se je udeležila s štirimi tekmovalci le smuških tekem. Čeprav se ti niso placirali, so bile te tekme vendar izborna šola zanje. Gotovo je, da se v smučškem sportu nikoli ne bomo mogli meriti z Norvežani, ki imajo po 5 do 7 mesecev zimo; enako ne v hitrostnem drsanju s Finci. Pač pa čaka lepa naloga naše tekmovalce v umetnem drsanju. Upajmo, da se prihodnje zimske olimpijade udeleži večja vrsta tekmovalcev in to ne le smučarjev, temveč tudi drsalcev.

Zdenko Švigelj.

Iz Unije francuskih gimnasta. Priprave za 46. slet Unije u Clermont-Ferrandu vrše se vrlo intenzivno. Clermont-Ferrand je aglomeracija od preko 100.000 stanovnika, sastoječa iz ujedinjenih gradov Clermont i Montferrand te samostalnih općina Chamalières i Royal, središte departmana Puy-de-Dôme u centralnoj Francuskoj. U blizini se nalazi čuvena banja Vichy i mnogo drugih banja. Slet će se vršiti u gradskom stadionu. Finansijski uspeh sleta je osiguran time, što je općina, koja se i inače živo zanima za slet i ide priredivačima u svemu na ruku, votirala 100.000 franaka subvencije a zastupstvo departmana 75.000 franaka. I vojničke vlasti idu priredivačima sleta u svemu na ruku. Obećana je ishrana jednog dela učesnika i noćenje u kasarnama, pomoć vojničke radne snage za transport materijala i t. d. Uopće su francuske vojne vlasti vrlo dobro shvatile veliko značenje telesno-vaspitnih organizacija za narodnu odbranu. U francuskom ministarstvu vojnom postoji naročiti komisariat za telesno vaspitanje, kojemu načeluje visoki komesar Henry Paté, koji se živo zanima za delovanje raznih telovežbenih i sportnih organizacija te se nalazi s njima u stalnom dodiru, naročito pak učestvuje kod svih priredaba Unije francuskih gimnasta. Spomenuti nam je izreku generala Chauzy, naslovljenu na francuske gimnaste na sletu u Reimsu g. 1882.: «Napravite nam ljude, a mi ćemo iz njih napraviti vojnike» (Faites-nous des hommes, nous en ferons des soldats). — Koliko će biti učešće na sletu u Clermont-Ferrandu možemo zaključiti iz toga, što je već do 1. februara prijavljeno 592 francuskih i 11 stranih društava. Učesnici sleta imaju na francuskim železnicama popust od 50 %.

«Le Gymnaste» od 1. marta objavljuje članak pod naslovom «Radimo i nadajmo se!», u kojem piše obzirom na predstojeća međunarodna natecanja

kod olimpijskih igara: «Naši prijatelji Švajcarci, odrekavši se nekih predrasuda, učestvovali u ovim utakmicama po prvi put; učinili sve što je u njihovoj moći, da pobedi zastava njihove zemlje, gde gimnastika tvori integralan deo narodnog vaspitanja. Jugosloveni slediće tomu primeru i nastoje da očuvaju reputaciju stečenu g. 1922. u Ljubljani. Povrh toga svi naponi naših novih saveznika Sokola¹ ići će za tim, da izbrišu svoj neuspeh od 1920. g., da opet zauzmu ono mesto, koje su bili stekli kod svakog od naših natecanja, blagodareći onoj njihovoj dobrovoljnoj disciplini, na koju bismo se morali bez prestanka ugledati i koja je glavni uzrok uskrsnuća plemenite njihove zemlje. Što se tiče starih naših saveznika: Italijana, Belgijanaca i Engleza, ne smemo sumnjati ni trenutak, da će jedni, punim pravom ponosni na svoja prva mesta, hteti da ih zadrže za svaku cenu, dok će drugi pokušati da poprave rezultat, kojeg su postigli u Antwerpenu.» Trenaža francuskih kandidata za međunarodno odeljenje nastavlja se intenzivno. Odeljenje sastaviće se definitivno nakon poslednje izborne utakmice, koja će se izvršiti u Clermont-Ferrandu na sletu. Kod dosadanih izbornih utakmica bio je najbolji Jean Gounot, koji je bio prvi i u odeljenju, koje je učestvovalo kod međunarodnog natecanja u Ljubljani g. 1922., i u mnogim drugim međunarodnim i francuskim natecanjima. Gounot je star 29 godina i po zvanju profesor gimnastike.

U francuskoj Uniji vodi se u poslednje vreme oštra borba protiv toga, da budu u njoj učlanjene jedinice ujedno učlanjene i u drugim sličnim organizacijama, koje imaju jednaku svrhu. Ovakovo višestruko članstvo kvalificira «Le Gymnaste» kao nemoralno, jer se to čini samo u cilju, da se prikupi što više materijalnih sredstava a ne pomišlja se, da je nemoguće vršiti svoje članske dužnosti prema više natčinjenih organizacija, koje si međusobno konkuriraju ili se čak pobijaju; jednom rečju, da nije moguće služiti više gospodara. U poslednje vreme traži se od društava, koja na novo pristupaju izjava, da nisu učlanjena u nijednoj sličnoj organizaciji. Tom prilikom napominjemo, da je organizacija Unije francuskih gimnasta mnogo rahljia nego naša sokolska. Učlanjena društva imaju mnogo slobode; o jedinstvenim pravilima ili jedinstvenom imenu nema govora.

Belgijska gimnastička federacija. Zvanični list federacije donosi u svom broju od marta o. g. zapisnik sednice federalnog tehničkog odbora, iz kojeg razabiremo, da su bile primljene kao federalne vežbe za g. 1924. za naraštaj proste vežbe, koje je sastavio Gaillez i koje se bitno razlikuju od svih sastava prostih vežaba, koji su se do sada izvadali u Belgiji. Nekoji članovi tehničkog odbora bili su protiv tih vežaba, jer da nisu sastavljene strogo prema Happel-ovoj metodi², ali je Gaillez njihove prigovore odbio, rekavši, da ne smiju dozvoliti, da bi većito ponavljali ono što se radi već godinama bez ikakvog pokušaja uvesti štogod novo ili voditi računa o dobrim i lepim stvarima, koje se pokazuju u drugim zemljama; njegov je predlog rezultat njegovih opažanja na putovanjima u inostranstvu i sadržava mnogo novih gibanja i uzdržaja, kojima će se načelnici društava moći okoristiti. Nakon toga su bile Gaillez-ove vežbe primljene. Imamo utisak, da se je Gaillez inspirirao pre svega na sokolskim vežbama Čeha i Jugoslovena.

Na odborovoj sednici federacije dne 17. januara izveštavali su delegati federacije u belgijskom olimpijskom odboru o događajima u tom odboru. Zanimljivo je, da je neko novo udruženje, «Fédération belge de Gymnastique éducative»,³ čiji zastupnik je bio svojevremeno izjavio, da se njena pravila

¹ Mišljeni su Česi. (Primedba uredn.)

² Telovežbena metoda, koja se upotrebljava u belgijskoj gimnastičkoj federaciji.

³ Ovo udruženje se bazira na švedskoj gimnastici, koju jedino smatra za «éducative» (= vaspitnu).

protive svakom sudelovanju sa belgijskom gimnastičkom federacijom, zamolilo za prijem u olimpijski odbor, dok zaključci stvoreni u Lausanni g. 1921. određuju, da može biti u odboru zastupan svaki «sport» samo po jednoj federaciji. U belgijskom olimpijskom odboru su bila mišljenja o ovom pitanju podeljena, usled čega je zaključeno, da komisija od tri člana prouči, kakav se odgovor ima dati moliteljki.

Zvanični list federacije donosi u svom broju od marta 1924. izveštaje tajnika i blagajnika o radu u 1923. godini. Iz izveštaja vidimo, da je u federaciji učlanjeno 217 društava u 8 pokrajinskih podsaveza. Federalnog sleta u prošloj godini nisu imali, ali od 8 pokrajina imalo ih je 6 svoje pokrajinske sletove i 3 svoje tečaje za izobrazbu prednjaka i načelnika. U izveštaju tajnika je spomenuto, da se u Belgiji troši za telesno vaspitanje u vojsci okruglo 1 milijon franaka godišnje, no ta se suma veoma neracionalno upotrebljava, tako da ima vaspitanje naroda od toga malo ili ništa koristi. Tajnik pozivlje sve, da idu na posao, da se u tom pravcu štogod postigne za federaciju. Treba posetiti narodne zastupnike u parlamentu, općinske i pokrajinske zastupnike, ministre i uopće zvanične ličnosti, i rastumačiti toj gospodi napore, muke i brige federacije, jer mnogi od te gospode misle, da su udruženja gimnasta samo za zabavu. Ako ih se uveri o protivnom, onda je njihova pomoć osigurana, da se federaciji podeli subvencija bar u visini jednog dela spomenute svote. Primećujemo, da je i u belgijskih gimnasta kod svih njihovih projekata, pa bila to organizacija sletova, proširenje lista ili što drugo, kao i kod nas, vrlo važno pitanje, koje često sprečava izvršenje tih projekata: finance.

Radi zanimljivosti donosimo nekoliko pitanja, koja su stavljena kandidatima kod ispita nakon svršetka jednog pokrajinskog tečaja za pripremu društvenih načelnika: 1.) Koja je korist hidroterapije nakon gimnastičkog časa? 2.) Što ćete učiniti, ako Vam se desi, da jedan Vaš učenik kod gimnastike iščaši nogu? Što razumete pod iščašenjem? 3.) Kakva je bila Jahnova metoda i koji su bili njeni ciljevi? Uporedite je s onom, koju ste učili u tečaju i napravite iz toga zaključke. 4.) Razvijte dvostruku svrhu vaspitanja: a) stvoriti čoveka, b) stvoriti građana. 5.) Koja su dva faktora, iz kojih se sačinjava ukupna vrednost čoveka? Mogli bismo navesti još nekoliko sličnih pitanja, iz kojih se može zaključiti, da Belgijanci nikako ne zanemaruju idejno-vaspitne strane.

Što se tiče međunarodne utakmice u gimnastici na olimpijadi 1924., definitivno je rešeno, da belgijska federacija učestvuje sa svojim odeljenjem. Trenaža se vrši po društvima, izbornih utakmica za formiranje odeljenja još nije bilo.

KNJIŽEVNOST

Strokovna.

Spomenica o I. jugoslovenskem vsesokolskem zletu. Broj II. i III. Cena 70.— Din. Urednik, brat Gangl, nas je razveselil s teško pričakovanim nadaljevanjem «Spomenice». Toda nismo čakali zastoj tako dolgo — spomenico imamo pred seboj tem lepšo, nepričakovano lepo. Bogata je slik, priloženi so ji načrti zletišča in druge lepe priloge, besedilo pa ima naslednje: Pod rubriko «Na temelju naše ideje» prinaša članka dr. Vlad. Ravniharja: Naša ideja, in Miroslava Ambrožiča: Misli prilikom sleta, ter pesem Mih. Gradojevića: Oda sveslovenskoj sokolskoj ideji. — Nadaljnja rubrika «Naše zletišče» ima članke: Inž. Ladislav Bevc: Vežbalište i komunikacije. — Ferdo in inž. Viktor Accetto: Podrobnosti o velikem delu. — Joža Jelenec: Arhitektura. — E. Gangl: Prilika in priča sokolske volje. — Tej rubriki sledi pesem Rikarda Katalinića-Jeretova: Tri Sokola. — Nato se

odpira nova rubrika z začetkom članka Miroslava Ambrožiča: Tehnične priprave za zlet. Ta članek bo nadaljeval v prihodnji številki. — Kakor smo bili veseli prve številke «Spomenice», tako nam druga izdaja spričuje, da bo «Spomenica» prvovrstno delo, na katero bomo lahko ponosni Sokoli in ki bo v čast tudi našemu narodu.

Vestnik tehničnega odbora JSS. Urednik dr. Viktor Murnik. Izšel je zvezek s 1.—4. številke in ima naslednjo vsebino: D. Viktor Murnik: O srodnosti, bitnosti i sličnosti telesnih vežaba. (V slovenščini in srbohrvaščini.) — M. Koutnikova: Vzgoja ženskega prednjaškega zbora. Preložil dr. V. M. (V slovenščini in srbohrvaščini.) — Fr. Lhotsky: Natjecanja Sokolica prigodom pokrajinskog sleta u Zagrebu 15.—17. avgusta 1924. — Vaje za mednarodno tekmo ob olimpijskih igrah v Parizu. Prel. dr. V. M. — Dragutin Šulce: Natjecanje članova prigodom pokrajinskog sleta u Zagrebu. (V srbohrvaščini in slovenščini.) — Naznanila tehničnega odbora JSS.

Sokolici. Številka 3 ima naslednjo vsebino: Brat Sava: Sokolici. — Brat dr. Viktor Murnik — petdesetletnik. — Jakob Špicar: Triglav. — Dušan M. Bogunović: Zašto vežbamo? — Josip Jeras: Zgodovina telovadbe. — Dr. Lj. Kuščer: Prednjačka škola. — J. Jazbec: Slikovite proste vježbe u kolu. — Dopisi. — 9. Slika: Osnutek za sokolski naraščajski znak.

Sokolski Vestnik župe Ljubljana I. Št. 2. Vsebina: Dr. Viljem Krejči: Kako so se obnesla okrožja? — Župni občni zbor. — Miroslav Ambrožič: Načelnikovo poročilo. — Verij Švajgar: Bratom prosvetnih odsekov. — Anuška Cigojeva: Vadbeni načrt za ženske oddelke. Proste vaje za ženski naraščaj. — Savezne vesti. — Župne vesti.

Sokolski Vjesnik župe zagrebačke. Br. 2.—3. Vsebina: Sokolstvo i Rijeka. — S. Vrdoljak: Teorija Karl Groosa o igri. — Za pokrajinski slet u Zagrebu. — Dva narodna mučenika. — Ante Brozović: Budimo Sokoli. — Sokolska omladina. — Fran Lhotsky: Uzorna prosta vježba «Devetorice». Uglazbio Ivan Muhvić. — Župski glasnik. — Jugoslovensko Sokolstvo. — Slavensko Sokolstvo. — Sokolska štampa. — Razno. — Natječaj za sletski plakat i značku. — Iz uprave. — Dr. Viktor Murnik: Jedinствене zapovedi za redovne vežbe. — Fr. Švarcvald: Proste vježbe Sokolica odredjene za pokrajinski slet u Zagrebu. — Fr. Lhotsky: Natjecanja Sokolica. — M. Vojinović: Proste vežbe. — Natjecanja članova. — Praktični tečaj za pokrajinski zlet u Zagrebu.

Sletski vijesnik sokolske župe Rijeka. Sokolska župa Rijeka je začela izdajati to publikacijo. Prva številka je izšla s to-le vsebino: Prof. H. Juričić: Napred stupaj Sokole! — Milan: Neoslobodenom Sokolu. — Janko Jazbec: Sokolana — naš drugi dom. — b.: Sokolska ideja posle oslobodjenja. — Zvanić: Pismo malom Sokoliju iz Istre. — F.: Sokolski sletovi. — Saopštenja župskog tehničkog odbora. — Razno iz našeg Sokolstva.

Vestnik sokolske župe v Celju. V. letnik. Št. 1.—2. Vsebina: Uvodnik. — Načelniško poročilo za leto 1923. — Revizija društev v celjski župi. — Borilne vaje s kratko palico za moški naraščaj. — Proste vaje za ženski naraščaj. — Župne proste vaje za moško deco. — Tekmovalna snov za župno naraščajsko tekmo. — Iz starešinstva. — Iz tehničnega odbora. — Iz uredništva. — Iz okrožja. — Iz društev. — Razno.

Sletski Vesnik III. Pokrajinskog sleta Jugoslovenskog sokolskog saveza u Sarajevu. Broj 3. Vsebina: Proste vežbe članica. — Proste vežbe. — Greda.

Sokolski Vjesnik pokrajinskog sleta u Zagrebu. Urednik Ante Brozović. Br. 1. — Sokolska župa u Zagrebu je začela izdajati ta Vjesnik kot «sletsko izdanje Sokolskog Vjesnika sokolske župe kralja Petra Svačića». — Vsebina: Sokolima i Sokolicama — bratski pozdrav! — Važnost naših sletova. — Sletske vijesti.

Gorenjska sokolska župa v Kranju je izdala **Vaje za skupne nastope in tekme v letu 1924. v posebni brošuri**. V njej nahajamo proste vaje članov, članic, moškega naraščaja, vaje na gredeh za ženski naraščaj, skupinske vaje za dečke in deklice, tekmovalne vaje, tekmo članic, tekmo moškega in ženskega naraščaja ter enotna povelja za redovne vaje.

Udžbenik za društvene i župske prednjačke tečajeve i ispite. Brat Paole Daljev, načelnik sokolsega društva v Novem Sadu je izdal to knjižico, ki je prevod iz češčine in njen naslov v izdaji brata Daljeva glasi nadalje: «Napisao: Dr. Miroslav Tyrš. Sastavio i izdao literarni odbor načelnništva ČOS. I. deo: Prevod s češkog.» — O prevodu samem bomo še izpregovorili. O naslovu pa moramo ugotoviti, da češki naslov te knjige glasi naslednje: «Učebnice pro župní školy a zkoušky cvičitelské. Dle prací a zásad ph. dr. Miroslava Tyrše — sstavlil literarni odbor náčelnictva ČOS. Díl I.» Ako prevedeš kako stvar iz drugega jezika, ji daj naslov, ki ga nosi original. Ne izpreminjaja tega, kar so drugi zapisali, posebno pa ne daj poleg tega še drugega avtorja. Češke «Učebnice» ni napisal dr. Miroslav Tyrš, temveč je po njegovih delih sestavil «Učebnico» literarni odbor načelnništva ČOS. — Ne dvomimo o dobri volji brata prevajalca, toda pri brošurah, ki niso še prodane, naj menja naslov ter naj tozadevno popravi tudi uvod, ki ga je napisal. To je najmanj, kar moramo zahtevati od njega. O prevodu pa bomo — kakor rečeno — še izpregovorili. M. A.—č.

Sokolsko društvo Ljubljana I. izdaja list «Sokolski dom», društveni vestnik Sokola I v Ljubljani, ter **Izvestje Sokola I v Ljubljani**. Prva izdaja je namenjena predvsem za propagando glede stavbe doma na Taboru, druga pa prinaša društvene vesti, da na ta način odbor informira članstvo o svojem delovanju, o svojih ukrepih in pokrepih. S tem vzdržuje društveni odbor stik z mnogobrojnimi članstvom (okoli 2000), vršeč svoje naloge na odličnem način. Toda skrajni čas bi že bil, da društvo prilagodi svoje ime predpisom, kakor so to storila že vsa druga društva. Popolnoma nepotrebno je, da daje tako uzorno društvo povod za spodtiko na ta način. M. A.—č.

Československa Obec Sokolska prihaja zopet z izdajami, ki dokazujejo čvrsto notranjo silo, s katero razpolaga bratski savez na severu. Kakor lani, so izdali tudi letos vzorno **Ročenka sokolských činovníku**, ki je sedaj še izpopolnjena ter vsebuje za sokolske delavce neprecenljivo gradivo. Želeti bi bilo, da si jo naroči vsako naše društvo. — **Denník mladého člověka** brata Vincenca Štěpánka, ki je bil v prevodu priobčen v našem «Sokoliču», je izšel v drugi izdaji v najlepši obliki in s slikami Fr. Kožíška. — Nadalje je izdala ČOS.: Knjižnice sokolské mládeže sv. 1.: **Vojtik**. Život dítěte za válki. Vypravuje Otokar Pospíšil. — Sbíрка sokolských přednášek čís. 11: **K. Vaníček: Památce Jana Žižky z Trocnova**. — Knihovna cvičitelů sokolského žactva. Svazek II. **Jiří V. Klíma: Základní úvahy vychovatelské pro činovníky sokolské**. — **Dr. Kamil Czviš: Občanská výchova**. — **Styk vedoucího a cvičitelů žáků s rodiči a školou**. — **Ostatní prostředky výchovné**. — **J. Fikar: O četbě sokolské mládeže**. — **A. Benda: Pokyny k vedení besídek**. — **Velike vrednosti posebno za naša društva, ki že imajo, ali ki stavijo sokolske domove, je knjiga: Stavba sokoloven a cvičišť sokolských, jejíh úprava a vnitřní zařízení**. Priročna knjiga za telovadna društva, inženjerje, arhitekta, stavbitelje in projektante vobče. S 16 tabelami. Sestavil stavbeni odbor ČOS. Redigiral ing. Ludvík Čížka. — Vse te izdaje naročite v založbi ČOS. (Knihkupectví a nakladatelství ČOS., Praha I. Karlova 2.)